

Zarządzenie nr 16a / 2019

Dyrektora Zespołu Szkół Technicznych

im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wlkp.

z dnia 30 sierpnia 2019 r.

**w sprawie wprowadzenia Szkolnego Programu Doradztwa Zawodowego
dla Zespołu Szkół Technicznych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego
w Grodzisku Wielkopolskim**

Na podstawie art. 68 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (Dz. U z 2017, poz. 59 ze zm.)

zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadzam do stosowania Szkolny Program Doradztwa Zawodowego w Zespole Szkół Technicznych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim stanowiący załącznik nr 1 do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierza się doradcy zawodowemu.

§ 3

Traci moc Zarządzenie nr 22b/2017 Dyrektora Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wlkp. z dnia 31 sierpnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych im. Eugeniusza Kwiatkowskiego w Grodzisku Wielkopolskim

§ 4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik nr 1 do

Zarządzenie nr 16a/2019

Dyrektora ZST im. E. Kwiatkowskiego

w Grodzisku Wlkp.

z dnia 30 sierpnia 2019 r.

**SZKOLNY PROGRAM DORADZTWA
ZAWODOWEGO
W ZESPOLE SZKÓŁ TECHNICZNYCH
IM. EUGENIUSZA KWIATKOWSKIEGO W
GRODZISKU WIELKOPOLSKIM
2019/2020**

Opracowała:
Barbara Jokś
Doradca zawodowy

I. Forma organizacyjno- prawna

Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego to ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. System powinien określać: role i zadania doradcy w ramach rocznego planu działań, czas i miejsce realizacji zadań, oczekiwane efekty, formy i metody pracy. SPDZ ma umożliwić uczniom realną możliwość zdobycia wiedzy i umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery edukacyjnej, zawodowej - poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących rynkiem pracy, uzyskania informacji o lokalnym rynku pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

1. Akty prawne dotyczące udzielania uczniom pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia:

- 1) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- 2) Prawo oświatowe
- 3) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół
- 4) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r. w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do publicznych przedszkoli, szkół oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych.
- 5) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych
- 6) Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013r. Poz.532 ze zm)

2. Podstawowe pojęcia z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego

1) DORADCA ZAWODOWY

Osoba udzielająca pomocy, w formie grupowych i indywidualnych porad zawodowych, młodzieży i osobom dorosłym w wyborze zawodu, kierunku kształcenia i szkolenia, uwzględniając ich możliwości psychofizyczne i sytuację życiową a także potrzeby rynku pracy oraz możliwości systemu edukacyjnego, współpracując z rodzicami i nauczycielami w procesie orientacji zawodowej uczniów oraz wykorzystując w tym celu wiedzę o zawodach, znajomość psychologicznych i pedagogicznych technik, diagnozę rynku pracy oraz techniczne środki przekazywania informacji zawodowej /Klasyfikacja Zawodów i Specjalności, Wyd. MPiPS. Tom V, Zeszyt 2 cz. II., Warszawa 1995, s. 497/.

2) DORADZTWO ZAWODOWE

Obejmuje świadczenie pomocy w dokonywaniu kolejnych decyzji wyboru szkoły, zawodu lub pracy w formie indywidualnej porady zawodowej, poprzez analizę pola

problemowego jednostki i udzielanie jej informacji zawodowych, podawanie wskazówek, sugestii oraz instrukcji /K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29/.

3) INFORMACJA ZAWODOWA

Obejmuje zbiory danych potrzebnych jednostce do podejmowania kolejnych decyzji zawodowych oraz związanych z zatrudnieniem. Zakres treści, metod i kanały przekazywanych informacji są dostosowane do etapu rozwoju zawodowego jednostki oraz rodzajów podejmowanych decyzji /K. Lelińska: Przygotowanie uczniów do wyboru zawodu metodą zajęć praktycznych, WSiP, Warszawa 1985, s. 35/.

4) ORIENTACJA ZAWODOWA

Obejmuje wszystkie działania wychowawcze szkoły, rodziców i innych osób, grup i instytucji mające na celu przygotowanie młodzieży do planowania kariery zawodowej, której ważnym elementem jest podejmowanie kolejnych decyzji wyboru szkoły i zawodu /K. Lelińska: Założenia i kierunki rozwoju poradnictwa zawodowego w warunkach reformy edukacji, „Problemy poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego”, 1999, nr 2/11, s. 29/.

5) PORADNICTWO ZAWODOWE

Obejmuje system długofalowych i wieloetapowych działań wychowawczych towarzyszących jednostce w trakcie rozwoju zawodowego. Obejmuje ono całokształt zadań związanych z udzielaniem uczniom i dorosłym pomocy w planowaniu, tworzeniu i rozwoju kariery zawodowej, przynoszącej jednostce satysfakcję i zawodowy sukces /W. Trzeciak: Ogólne zasady funkcjonowania poradnictwa zawodowego w systemie urzędów pracy, maszynopis, Wyd. KUP, Warszawa 1996, s. 4/.

6) ZAWÓD

Wewnętrznie spójny system czynności wymagający określonych kwalifikacji, wykonywanych w uregulowany sposób i systematycznie, stanowiący podstawę utrzymania i zapewniający pozycję w społeczeństwie /J. Szczepański: Czynniki kształtujące zawód i strukturę zawodową. Socjologia zawodów, KiW, Warszawa 1965 s. 15-16/.

II. Założenia i cele Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego

1. Wewnętrznszkolny system doradztwa zawodowego zakłada, że:

- wybór zawodu nie jest pojedynczym, świadomym aktem decyzyjnym, ale procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia,

- na wybór zawodu wpływają głównie wartości, czynniki emocjonalne, rodzaj i poziom wykształcenia oraz wpływ środowiska,
- preferencje zawodowe wywodzą się z doświadczeń dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu,
- obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami /Radą Pedagogiczną/.

2. Głównym celem SPDZ jest przygotowanie ucznia do świadomego wejścia na rynek pracy oraz wyboru ścieżki dalszego kształcenia, w tym m.in.:

- rozpoznawanie zainteresowań i możliwości uczniów,
- rozpoznawanie predyspozycji zawodowych,
- określanie mocnych i słabych stron oraz ograniczeń psychofizycznych,
- poznanie cech osobowości i temperamentu ucznia,
- poznanie własnego systemu wartości,
- kształtowanie i rozwijanie umiejętności komunikacyjnych,
- zgłębienie zasad savoir-vivre'u
- poznanie oferty edukacyjnej wybranych uczelni, szkół policealnych oraz innych form kształcenia,
- zdobycie wiedzy i umiejętności poruszania się po rynku pracy,
- poznanie zasad konstruowania dokumentów aplikacyjnych,
- przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej.

III. Zadania Wewnętrzny Systemu Doradztwa Zawodowego

1. SPDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje:

- poznawanie siebie,
- autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do poziomu kształcenia,
- poznawanie zawodów,
- analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym i krajowym rynku pracy,
- indywidualną pracę z uczniami, którzy mogą mieć problemy z wyborem szkoły i zawodu,
- udzielanie informacji edukacyjnej i zawodowej,
- pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego,
- pomoc w poszerzaniu wiedzy ogólnej i budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno-zawodowego,
- przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy, podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków,
- kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki na uczelniach wyższych, szkołach policealnych lub w systemie kształcenia ustawicznego.

2. SPDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje:

- prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów,
- przedstawienie oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach /policjalnego, wyższego/,
- wsparcie rodziców uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.

3. SPDZ w ramach pracy z nauczycielami /Radą Pedagogiczną/ obejmuje:

- zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły,
- określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego szkoły,
- określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w placówce,
- rozbudzenie aspiracji zawodowych uczniów.

IV. Sposoby realizacji SPDZ

Za realizację SPDZ odpowiada Dyrektor Szkoły, doradca edukacyjno-zawodowy, pedagodzy szkolni, nauczyciele przedmiotowi, wychowawcy oraz rodzice. Zakres działań poszczególnych osób zaangażowanych w proces doradczy wynika z kompetencji, profilu wykształcenia, wykładanych treści oraz podstawy programowej. W celu realizacji WSDZ doradca edukacyjnozawodowy zobowiązany jest opracować roczny plan pracy, uwzględniając potrzeby uczniów, współpracować na bieżąco z dyrektorem szkoły wychowawcami klas, nauczycielami i pedagogami szkolnymi oraz składać okresową informację ze swoich działań dyrektorowi szkoły.

1. Działania doradcze realizowane są w ramach:

- lekcji wychowawczych
- lekcji przedmiotowych
- zastępstw
- zajęć pozalekcyjnych
- wycieczek
- Festiwalu Zawodów

2. Doradca współpracuje m.in. z:

- nauczycielami (nauczyciele realizują treści związane z doradztwem w ramach podstawy programowej na lekcjach przedmiotowych i godzinach wychowawczych)
- pedagogami (kierują uczniów w sprawach trudnych do Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej)

- z PUP (oferty pracy, barometr zawodów)
- z OHP (kursy, staże)
- z uczelniami wyższymi
- lokalnymi przedsiębiorcami

V. Korzyści SPDZ

1. Dla indywidualnych odbiorców:

- Dostęp do informacji zawodowej dla uczniów, nauczycieli oraz rodziców.
- Poszerzanie edukacyjnych i zawodowych perspektyw uczniów.
- Świadome, trafniejsze decyzje edukacyjne i zawodowe.
- Ułatwienie wejścia na rynek pracy dzięki poznaniu procedur pozyskiwania i utrzymania pracy.
- Świadomość możliwości zmian w zaplanowanej karierze zawodowej.
- Mniej niepowodzeń szkolnych, zniechęcenia, porzucania szkoły a potem pracy, jako konsekwencji niewłaściwych wyborów.

2. Dla szkoły:

- Realizacja zobowiązań wynikających z ustawy i dotyczących "przygotowania uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia".

3. Dla władz lokalnych:

- Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej konieczności racjonalnego planowania rozwoju zawodowego przez jednostki.
- Podejmowanie właściwych decyzji, efektywnie przeciwdziałających bezrobociu.
- Zapewnienie powszechności i dostępności usług doradczych

4. Dla pracodawców:

- Zwiększenie szansy znalezienia odpowiednio przygotowanych kandydatów świadomych oczekiwań rynku pracy

VI. Oczekiwane efekty WSDZ

1. Dzięki SPDZ absolwent będzie przygotowany do:

- rozpoznawania własnych zasobów, na których będzie mógł oprzeć swoją przyszłość, a jednocześnie dokonać właściwej samooceny własnych możliwości psychofizycznych celem podjęcia prawidłowej decyzji zawodowej,
- wykorzystywania i doskonalenia umiejętności interpersonalnych niezbędnych w przyszłej pracy zawodowej,
- aktywnego poszukiwania pracy oraz do prezentacji siebie na rynku pracy,

- stworzenia profesjonalnych dokumentów aplikacyjnych niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy,
- możliwości ustawicznego kształcenia i podnoszenia kwalifikacji zawodowych w kontekście potrzeb pracodawców i lokalnego rynku pracy.

Efektem końcowym realizacji SPDZ jest przygotowanie absolwenta do wyboru dalszego kształcenia zgodnie z własnymi zdolnościami i zainteresowaniami oraz zapotrzebowaniami rynku pracy, umożliwiającą aktywne funkcjonowanie na krajowym i unijnym rynku pracy.

XII. Cele i zadania doradcy zawodowego

1. Głównym celem pracy doradcy edukacyjno-zawodowego jest:

- Przygotowanie młodzieży do trafnego wyboru zawodu i drogi dalszego kształcenia oraz opracowania indywidualnego planu kariery edukacyjnej i zawodowej,
- Przygotowanie ucznia do radzenia sobie w sytuacjach trudnych jak na przykład adaptacja do nowych warunków i mobilności zawodowej,
- Przygotowanie ucznia do roli pracownika,
- Wspomaganie rodziców do efektywnego wspierania dzieci w podejmowaniu przez nie decyzji edukacyjnych i zawodowych,
- Pomoc nauczycielom w realizacji tematów związanych z wyborem zawodu w ramach lekcji wychowawczych,
- Wspieranie działań szkoły mających na celu optymalny rozwój edukacyjny i zawodowy uczniów.

2. Zadania doradcy zawodowego

- Systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje i pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- Prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- Koordynowanie działalności informacyjno – doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę;
- Współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego;

VIII. Formy, metody i techniki pracy doradczej

1. Formy pracy adresowane do uczniów:

- badanie zapotrzebowania na działania doradcze prowadzone w szkole (wywiad, ankieta)
- zajęcia warsztatowe (grupowe) służące rozbudzeniu świadomości konieczności planowania własnego rozwoju i kariery zawodowej, umożliwiające poznanie siebie i swoich predyspozycji zawodowych
- zajęcia warsztatowe uczące umiejętności redagowania dokumentów aplikacyjnych (CV, list motywacyjny)

- udostępnianie informacji o zawodach, o rynku pracy, o możliwościach kształcenia i zatrudnienia, obowiązującym prawie pracy
- udzielanie indywidualnych porad uczniom niezdecydowanym w podjęciu decyzji o wyborze dalszej drogi edukacyjnej i zawodowej, mającymi problemy zdrowotne lub osobiste, ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

2. Formy adresowane do rodziców:

- tworzenie możliwości indywidualnej rozmowy z doradcą zawodowym na terenie szkoły oraz wykorzystanie techniki internetowej do porozumiewania się w sprawach wyborów zawodowych dziecka – wykorzystanie poczty elektronicznej
- w ramach Drzwi Otwartych szkoły przekazywanie informacji na temat oferty szkoły i jej planów rozwojowych związanych z rynkiem pracy i możliwościami wyboru kolejnej szkoły
- edukację rodziców w formie prezentacji audiowizualnej o budowaniu planu rozwoju kariery zawodowej

3. Formy adresowane do nauczycieli (Rady Pedagogicznej)

- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenia się wiedzą
- udostępnianie informacji, scenariuszy, programów multimedialnych z zakresu orientacji zawodowej
- organizacja wycieczek do firm jako integralnej części orientacji zawodowej i stworzenie dobrej praktyki partnerstwa w tym zakresie z firmami
- wzmocnienie roli praktyki zawodowej jako narzędzia orientacji zawodowej i zdobywania doświadczeń zawodowych.

4. Metody i techniki w poradnictwie grupowym najczęściej stosowane w pracy doradczej to:

- aktywizujące, problemowe - burza mózgów, dyskusja
- metoda zapisowa - drzewko decyzyjne, mapy myślowe
- metody testowe (kwestionariusze, ankiety, testy)
- metody audiowizualne - filmy edukacyjne, zasoby Internetu i programy multimedialne do planowania kariery, prezentacje multimedialne
- warsztaty
- dramy – inscenizacje i odgrywanie ról
- treningi umiejętności społecznych
- miniwykłady
- pogadanki

IX. Moduły tematyczne realizowane w ramach WSDZ

Blok tematyczny i przykładowe treści	TECHNIKUM KLASA	ZASADNICZA SZKOŁA ZAWODOWA KLASA	BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA KLASA
TRENING KREATYWNOŚCI: - umiejętność kojarzenia - płynne myślenie - elaboracja - abstrahowanie - myślenie lateralne	I	-----	I
SAMOPOZNANIE: - moje silne i słabe strony - badanie predyspozycji i preferencji zawodowych - wyznaczenie wartości - doskonalenie umiejętności prezentacji - określenie temperamentu - rozpoznanie zainteresowań	II	-----	I
POSZUKIWANIE INFORMACJI: -informacje o wybranych kierunkach i zasadach rekrutacji - charakterystyka wybranych zawodów - charakterystyka rynku pracy - wybrane instytucje rynku pracy	III	II	II
PRACA: - metody i techniki poszukiwania pracy - dokumenty aplikacyjne - komunikacja interpersonalna - rozmowa kwalifikacyjna	IV	III	III

XIII. Standard wyposażenia gabinetu doradcy zawodowego

1. Standard gabinetu doradcy edukacyjno-zawodowego:

a) wyposażenie techniczne:

- meble i sprzęt biurowy
- sprzęt do ekspozycji materiałów drukowanych (tablica informacyjna, regały na książki)
- sprzęt do powielania informacji (drukarka)
- sprzęt do ekspozycji materiałów multimedialnych (laptop z dostępem do Internetu)
- telefon

b) wyposażenie merytoryczno-dydaktyczne:

- Gry edukacyjne:

- ? * Czarne historie
- * Tajemnice Akropolis

- Testy preferencji i predyspozycji zawodowych, testy osobowości (interpretacje doradcy zawodowego):

- * Test preferencji zawodowych z zeszytu doradcy zawodowego
- * Test temperamentu
- * Test samooceny
- * Test osobowości
- * Inne testy (interpretacje doradcy edukacyjno-zawodowego)
- * Zestaw testów preferencji i predyspozycji zawodowych

- Książki:

- * Małgorzata Rosalska, Anna Wawrzonek „Między szkołą a rynkiem pracy”
- * Izabela Stańczyk „Doradztwo personalne i zawodowe”
- * Krystyna Lelińska „Planowanie kariery a Interaktywna sieć zawodów”
- * Zdzisław Wołk „Zawodoznawstwo”
- * Iwona Kania „Jak towarzyszyć uczniom w rozwoju społeczno-zawodowym”
- * Angelika Śniegocka „Rozmowa kwalifikacyjna. O czym nie wiedzą kandydaci do pracy, czyli sekrety rekrutujących”
- * Sylwia Sądowska „Jak pisać cv”
- * Krzysztof Walczak „Europejskie prawo pracy i jego wpływ na ustawodawstwo polskie”
- * Wojciech Kreft. Sylwia Pakulniewicz-Błońska „Podręcznik szkolnego doradcy zawodowego”
- * Dorota Pisula „ABC doradcy zawodowego”
- * Anna Paszkowska-Rogacz, Małgorzata Tarkowska „Metody pracy z grupą w poradnictwie zawodowym”
- * Anna Paszkowska-Rogacz „Młodzieżowy Kwestionariusz Zainteresowań zawodowych – podręcznik”

- Filmy:

- * Kompetencje miękkie czyli co pracodawcy cenią najbardziej
- * Dopiąć swego czyli jak wyznaczać i osiągać cele zawodowe
- * Zawód przyszłości gdzie szukać, jak zdobyć
- * Autoprezentacja – savoir vivre w pracy
- * Zakręcone kariery
- * Szkolnictwo wojskowe
- * Kalejdoskop zawodów (branże - służba zdrowia, prawo i administracja, kreacja, zarządzanie i finanse, nauka i edukacja, przemysł i budownictwo, usługi i turystyka, rolnictwo i środowisko, komputery i elektronika, bezpieczeństwo i ochrona)

- Przewodnik multimedialny dla doradców zawodowych „Sztuka motywacji”

- Ulotki dotyczące:

- * pośrednictwa pracy i młodzieżowego centrum kariery
- * zawodów